

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Академічне товариство імені М. Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)
Державний Університет імені
Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andreia» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Упсала, Швеція)

*СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ*

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
X Міжнародної науково-практичної конференції**

06-07 жовтня 2022 року

Частина III

Вінниця 2022

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 06-07 жовтня 2022 р. Вінниця, 2022. Ч. 3. 236 с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства та регулювання соціальних проблем в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні, практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми маркетингових технологій в умовах євроінтеграції, перспективи розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти державотворчих процесів в умовах глобалізованого суспільства.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор
Відповідальний секретар – **Мартинова Л. Б.**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Громова О. Є., д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.**, д-р філол. наук, професор, **Нікітішин А. О.**, д-р екон. наук, доцент, **Стопчак М. В.**, д-р іст. наук, професор, **Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, доцент, **Чорна Н. М.**, д-р іст. наук, професор, **Бондар А. А.**, канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент, **Добровольська Н. В.**, канд. пед. наук, доцент, **Кудирко О. М.**, канд. екон. наук, доцент, **Махначова Н. М.**, канд. екон. наук, доцент, **Терещенко Л. Я.**, канд. філол. наук, доцент, **Тернова А. С.**, канд. техн. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-964-5

Наталія Замкова
Директор інституту,
доктор філософських наук, професор,
Заслужений працівник освіти України

МІСЦЕ ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ У СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету є провідним закладом вищої освіти економічного профілю Подільського регіону. Становлення закладу тісно пов'язано із досягненнями та успіхом кожної окремої особистості та колективу в цілому, які є невід'ємною частиною історії нашого краю і держави.

ВТЕІ ДТЕУ починає свою історію з 1968 року, коли наказом Міністра торгівлі Української РСР № 338 від 28 серпня 1968 року було створено Вінницький заочний філіал Київського торговельно-економічного інституту. У 1968-1969 навчальному році діяло три факультети: економічний, торговий і технологічний. Починаючи з 1969-1970 н.р. у Вінницькому філіалі КТЕІ організовано денне відділення.

З 1 липня 1988 року наказом Київського торговельно-економічного інституту № 591 від 18.04.88 р. відкрито Вінницький заочний факультет КТЕІ.

Визначна роль у розвитку нашого інституту належить Мазаракі А. А., ректору Київського національного торговельно-економічного університету, доктору економічних наук, професору, академіку Національної академії педагогічних наук України, заслуженому діячу науки і техніки, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки. Знаний в Україні та за кордоном вчений. Мазаракі А. А. багато уваги приділяв та приділяє розбудові ДТЕУ, в тому числі його структурних підрозділів.

Знаковим для інституту став 1998 рік, коли за ініціативою ректора КДТЕУ Мазаракі А. А. Вінницький заочний факультет було реорганізовано у Вінницький торговельно-економічний інститут Київського державного торговельно-економічного університету.

Указом Президента України від 11.09.2000 року № 1059/2000 Київському торговельно-економічному університету надано статус національного. Наказом Київського національного торговельно-економічного університету від 25 січня 2022 року № 374 Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ перейменовано на Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету.

За час існування ВТЕІ ДТЕУ здійснені вагомі позитивні зрушення за всіма напрямками навчально-виховної, науково-дослідної та культурно-просвітницької діяльності, які підтверджують тезу про те, що ВТЕІ є провідним, багатогалузевим інститутом на теренах Вінниччини.

Стратегічною метою діяльності Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ є забезпечення: високого рівня якості конкурентоспроможної освіти та наукових досліджень відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства та економіки; потреб підприємств і організацій регіону та України загалом у висококваліфікованих фахівцях в галузі економіки та торгівлі, що відповідають сучасним вимогам ринку праці; надання освітніх послуг замовникам з дотриманням норм та вимог, визначених Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативними документами освітньої галузі.

З 2016 року в інституті діє та постійно удосконалюється Система управління якістю ВТЕІ, що підтверджується наявністю сертифіката на Систему управління якістю відповідно ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT), який засвідчує високий рівень управління освітньою діяльністю та якість надання освітніх послуг .

Сьогодні у Вінницькому торговельно-економічному інституті ДТЕУ підготовку фахівців забезпечують три факультети, яким підпорядковано 11 кафедр. До складу обліково-фінансового факультету входить три кафедри:

обліку та оподаткування; фінансів; іноземної філології та перекладу; до складу факультету економіки, менеджменту та права – чотири кафедри: менеджменту та адміністрування; економіки та міжнародних відносин; економічної кібернетики та інформаційних систем; права; до складу факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування – чотири кафедри: товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва; маркетингу та реклами; туризму та готельно-ресторанної справи; фізичного виховання та спорту.

Згідно з ліцензією інститут здійснює підготовку фахівців за освітніми ступенями «молодший бакалавр» (за 6 спеціальностями), «бакалавр» (за 15 спеціальностями) та освітнім ступенем «магістр» (за 14 спеціальностями): фінанси, банківська справа та страхування; облік та оподаткування; економіка; міжнародні економічні відносини; менеджмент; право; публічне управління та адміністрування; інформаційні системи та технології; соціальне забезпечення; підприємництво, торгівля та біржова діяльність; маркетинг; туризм; готельно-ресторанна справа; харчові технології; філологія. Форми навчання: денна, вечірня, заочна.

Викладання здійснюють висококваліфіковані науково-педагогічні кадри. Частка штатних викладачів із науковими ступенями і вченими званнями у ВТЕІ ДТЕУ постійно збільшується і на сьогодні становить 87,4 %. Із загальної кількості викладачів - 22 доктори наук (12 професори), 89 кандидатів наук (72 доценти). За останніх п'ять років викладачами інституту успішно захищено 12 докторських та 24 кандидатських дисертації, видано 23 монографії (5 за кордоном) та 145 розділів монографій (96 за кордоном, у т.ч. 77 мовами Європейського Союзу), опубліковано 2611 навчально-методичних розробок та 39 підручників, навчальних посібників.

Сьогодні Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ – навчальний заклад, у якому зосереджений високий інтелектуальний потенціал, який постійно розвиває наукову та інноваційну діяльність як визначальний фактор професійного, інтелектуального та духовного зростання викладачів і студентів.

У ВТЕІ ДТЕУ успішно функціонують: Ресурсний центр зі сталого

розвитку, Центр моніторингу якості освітнього процесу та інноваційного розвитку, Центр грантових проєктів, Центр розвитку кар'єри.

В інституті успішно працює «Бізнес-школа», яка пропонує довгострокові, середньострокові, навчальні програми, які дозволять сформувати нову генерацію українських лідерів, що орієнтовані на міжнародні стандарти ведення бізнесу.

Велика увага приділяється розвитку міжнародного співробітництва, налагодженню зв'язків із закладами вищої освіти Польщі, Словаччини, Словенії, Угорщини, Німеччини, Румунії, Литви, Казахстану, Грузії, Молдови, Швеції, Італії, Греції та ін.

Здійснюється ефективна робота в напрямку розширення та поглиблення міжнародних контактів, організації й координації міжнародного співробітництва у галузі освіти та науки з іноземними партнерами, такими як: Пан-Європейський університет (м. Братислава, Словаччина), Центр підвищення кваліфікації (м. Кельце, Польща), Великопольська суспільно-економічна вища школа (м. Великопольська середа, Польща), Університет Суспільних наук (Польща), Vanwest коледж (Ванкувер), Тбіліський державний університет імені Іване Джавахішвілі (Грузія), Folkuniversitetet (Швеція), Академія туризму «Дімітра» (Греція) та компаніями: ТзОВ «Тревел Стаді Ворк» (Словаччина), «Voyaj Club Turizm Gida», «КАЛІПСО ТУР ЮА», «ŞİRKET İSMİ» (Туреччина), «ETS BG» Ltd. (Болгарія), «Дельта люкс тур» (Німеччина), ТОВ «Мавіста. Студентська служба працевлаштування» (Німеччина), готельними комплексами «Дружба» (Словаччина), «Планета», «Royal Castle Hotel and Spa» (Болгарія) та ін.

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ учасник та виконавець міжнародних грантових проєктів, серед яких Програма ЄС Еразмус+ (КА 2 – “WeCan”, «Допомога в інтеграції новоприбулим жінкам - переселенкам через підприємництво», 2019-1-SE01-КА204-060421). ВТЕІ ДТЕУ - офіційний партнер від України; міні-грант в рамках проєкту «Baltic Network for the Prevention of Early School Leaving (SEE-ME)», що фінансувався Шведським Інститутом.

Якісна підготовка фахівців європейського рівня здійснюється в інституті також в рамках міжнародної практики студентів. Студенти інституту, що навчаються за спеціальностями «Туризм», «Готельно-ресторанна справа», «Харчові технології», «Міжнародні економічні відносини», «Менеджмент організацій» та інших проходять міжнародну виробничу практику в готельних комплексах, компаніях, наукових установах Словаччини, Болгарії, Туреччини, Німеччини, Італії. Практика за кордоном - це знайомство з культурою інших країн, безкоштовне проживання та харчування, отримання грошової винагороди, поглиблення професійних навиків, покращення рівня володіння іноземною мовою, безцінний досвід міжкультурного спілкування.

У рамках єдиної системи підготовки висококваліфікованих фахівців інститут всебічно сприяє активізації науково-дослідної роботи студентів. Різними формами цієї роботи охоплено більше двох тисяч студентів. В інституті працюють 22 наукових гуртки, наукова студія та 8 дискусійних клубів. Щорічно проводяться студентські науково-практичні конференції різного рівня, фестивалі студентської науки, конкурси, олімпіади, вікторини, форум-квести, семінари, круглі столи. Активна діяльність студентського наукового товариства «ВАТРА» сприяє всебічному розвитку пошукової, дослідницької, наукової та творчої діяльності студентів. Студенти ВТЕІ є активними учасниками численних конкурсів, олімпіад, де здобувають перемоги.

У 2007 році в інституті започатковано випуск збірника студентських наукових праць «Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА». На сьогодні вийшло друком 154 випуски Вісника СНТ «ВАТРА» з одноосібними науковими статтями здобувачів освітніх ступенів «магістр», «бакалавр» та збірників тез доповідей.

Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету пройшов довгий і складний шлях, який був позначений вагомими досягненнями в усіх напрямках його діяльності, та на сьогодні має всі умови, необхідні для підтвердження свого авторитету та подальшого розвитку.

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ТОВАРОЗНАВСТВА

Н. В. Андрусенко, канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ВИРОБНИЦТВО ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ: АДАПТАЦІЯ УМОВ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС.....	11
О. В. Васишина, канд. пед. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС ЯК ПОСЛІДОВНІСТЬ ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНИХ СТАДІЙ, ЕТАПІВ ФОРМУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	21
І. Г. Власенко, д-р мед. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: ДИНАМІКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	31
С. В. Гирич, канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СТАН РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	42
В. І. Паламарчук, канд. техн. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ВИЗНАЧЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЙНИХ ОЗНАК КОМП'ЮТЕРНИХ МАНІПУЛЯТОРІВ.....	52
S. O. Sirenko, PhD in Technical Sciences, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE CONSUMER PROPERTIES OF GLOBES.....	63
А. С. Тернова, канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ.....	67
В. В. Шарко, д-р екон. наук., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ТЕХНОЛОГІЇ В РИТЕЙЛІ: ХМАРНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ.....	76

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В. М. Бондаренко, д-р екон. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ РОЗРОБКА АЛЬТЕРНАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ.....	83
---	-----------

Ю. О. Головчук, канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ РЕКЛАМНА СТРАТЕГІЯ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ...	91
О. Є. Громова, д-р екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	100
Ю. В. Довгань, канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ІНТЕГРАЦІЯ ЛОГІСТИКИ ТА МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	108
І. І. Поліщук, д-р екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ МАРКЕТИНГОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	115
Л. П. Середницька Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАДАННІ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ....	123

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА
ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРИКЛАДНИЙ
АСПЕКТИ**

К. Г. Антонюк Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТУРИЗМУ.....	131
І. О. Вівсюк Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	137
О. В. Гладкий, д-р географ. наук, професор Державний торговельно-економічний університет РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ КІНОТУРИЗМУ В УКРАЇНИ.....	142
О. А. Іваніщева Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ЗАСТОСУВАННЯ THERMOMIX У ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИГОТУВАННЯ НЕТРАДИЦІЙНОГО ХУМУСУ.....	149
А. Г. Кізюн, канд. географ. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В МЕГАПОЛІСАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	157

Л. М. Крижак, канд. техн. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СУЧАСНИЙ АСОРТИМЕНТ ФРУКТОВИХ СОКІВ УКРАЇНИ.....	165
А. В. Лук'янець Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПРОБЛЕМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ У ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	173
І. О. Мазуркевич, канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	178
Н. В. Онищук, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СЕРВІСНА ДІЯЛЬНІСТЬ ГОТЕЛІВ В УМОВАХ СТАГНАЦІЇ ГАЛУЗІ.....	186
О. В. Пахомська Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ.....	194
В. В. Постова, канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА, ЯКІ НАДАЮТЬ КЕЙТЕРИНГОВІ ПОСЛУГИ.....	202
М. О. Рябенська, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИМ БІЗНЕСОМ.....	213
Т. В. Семко, канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПОЛОЖЕННЯ КОДЕКСУ АЛІМЕНТАРИУС.....	219
Л. В. Фіалковська, канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА МАЙОНЕЗУ.....	225
Н. М. Чорна, д-р іст. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ РОЛЬ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ПІДВИЩЕННІ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЙ.....	228

6. Рябенка М. О. Перспективи розвитку нових форматів закладів ресторанного господарства. *Економіка та суспільство*. 2021. Т. 24. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/52-.Ryabenska-M.O..pdf> (дата звернення 12.06.2022).

УДК 005:640.412:640.432

М. О. Рябенка, канд. екон. наук, доцент

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-3024-137X>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИМ БІЗНЕСОМ

У статті розглянуто теоретичні та методологічні аспекти стратегічного управління підприємством. Визначено ключові проблеми формування та вибору стратегічних альтернатив розвитку підприємства. Надано науково-практичні рекомендації щодо формування стратегічної моделі розвитку підприємств. Запропоновано модель стратегічного управління підприємством готельно-ресторанного бізнесу.

Ключові слова: *стратегія, стратегічне управління підприємством, стратегія розвитку, готельно-ресторанний бізнес, модель стратегічного управління.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах глобалізації економіки готельно-ресторанний бізнес перебуває під впливом зовнішніх і внутрішніх змін, які змушують підприємства шукати нові стратегії, інструменти і методи управління, засновані на системних і комплексних підходах. Для розвитку готельно-ресторанного бізнесу України актуальними стають процеси об'єднання та інтеграції підприємств, формування нових форматів та структур управління.

Основною проблемою вітчизняних закладів виступає пошук механізму організації управління, що дасть змогу створити стійку позицію у конкурентному середовищі готельно-ресторанного бізнесу. Важливим

фактором успішного функціонування підприємств в складних ринкових умовах є стратегічне управління, але на жаль в діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу часто можна спостерігати відсутність стратегічності, що і призводить до поразок в конкурентній боротьбі. Пріоритетним напрямком вирішення цієї проблеми є застосування сучасних механізмів стратегічного управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні аспекти формування стратегій та розвитку стратегічного управління досліджували у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці, серед яких М. Бутко, В. Герасимчук, М. Диха, П. Друкер, К. Ендрюс, Ф. Котлер, І. Кукса, Ю. Масюк, Г. Мінцберг, Дж. Пірс, В. Пономаренко, М. Портер, Г. П'ятницька, Р. Робінсон, А. Слоун, А. Томпсон, А. Файоль, К. Хаттен, Дж. Хіггенс, В. Хоуп-Хейлі, А. Чандлер тощо.

Незважаючи на досить велику кількість досліджень, їх наукову розробленість в цілому ще не можна визнати вичерпною. Ця обставина обумовлює необхідність проведення подальших досліджень в області стратегічного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного бізнесу з метою підвищення їх ефективності.

Мета статті – теоретико-методологічне осмислення аспектів стратегічного управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу, розробка рекомендацій щодо формування стратегічної моделі розвитку підприємств.

Виклад основного матеріалу. Комплексна стратегія маркетингу готельних послуг, орієнтована на споживача, забезпечується реалізацією комплексу управлінських рішень, спрямованих на створення, розвиток і довгострокове збереження позиції на динамічному ринку споживачів за рахунок максимізації задоволення їх попиту в умовах нестійкого ринкового середовища. Розроблена комплексна стратегія демонструє спадкоємність вирішуваних питань, пов'язаних з оцінкою можливостей і необхідності використання комплексу маркетингу готельних послуг; конкретизацією цілей, завдань, принципів і функцій маркетингу; розробкою напрямків, форм і методів розвитку маркетингу готельних послуг, орієнтованого на споживача і оцінкою ефективності реалізованих заходів [6].

Існує багато підходів до визначення змісту стратегічного управління, зокрема, за В. Немцовим – це процес, за допомогою якого менеджери здійснюють довгострокове керівництво організацією, визначають специфічні цілі діяльності, розроблюють стратегії для досягнення цих цілей, враховуючи всі релевантні (найсуттєвіші зовнішні та внутрішні умови, а також забезпечують виконання розроблених відповідних планів, які постійно розвиваються і змінюються [5].

В. Василенко розглядає стратегічне управління як багатоплановий, формально-поведінковий управлінський процес, який допомагає формулювати та виконувати ефективні стратегії, що сприяють балансуванню відносин між організацією, включаючи її окремі частини, та зовнішнім середовищем, а також досягненню встановлених цілей [1].

Узагальнюючи твердження різних дослідників, на нашу думку, стратегічне управління підприємством готельного та ресторанного бізнесу – це система управлінських рішень, орієнтованих на вибір дій, синтезуючих різнопланові стратегічні цілі підприємства в умовах нестабільності ринкового середовища та обмеження власного ресурсного потенціалу.

Сутність стратегії управління підприємствами готельного та ресторанного бізнесу в досягненні конкурентних позицій підприємства базується на основних положеннях, що забезпечують системний підхід до здійснення таких видів діяльності:

- надання готельних послуг, орієнтованих на споживача;
- залучення кваліфікованого персоналу;
- створення сучасних умов праці та якості наданих послуг;
- облік і мінімізація витрат;
- адаптація до змін як внутрішнього, так і зовнішнього середовища;
- впровадження інноваційних технологій;
- розвиток та розширення сервісних послуг.

Згідно класичного визначення, стратегія є способом досягнення цілей підприємства, який обирає керівництво зважаючи на внутрішні ресурси та зовнішні умови розвитку. В умовах зростання невизначеності зовнішніх змін,

будь-яка стратегія підприємства на довгостроковий період має бути гнучкою та адаптивною. Разом з цим, загальна стратегія підприємства, як правило, покликана забезпечити стійкість, конкурентоспроможність та ефективність господарської діяльності підприємства у довгостроковому періоді.

Необхідно також враховувати, що адаптаційні процеси можуть охоплювати систему в цілому, або окремі параметри господарської діяльності підприємства. Уникнення невідповідності між потребами пристосування з одного боку та забезпечення стійкості підприємства – з іншого, на нашу думку, має забезпечити саме стратегія адаптації. Тобто, стратегія адаптації являє собою механізм пристосування господарської діяльності підприємства до змін у зовнішньому середовищі у процесі реалізації обраної стратегії.

На відміну від корпоративної, головною ціллю адаптивної стратегії є формування адаптивної системи підприємства. Під час формування стратегії управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу необхідно враховувати основні принципи та тенденції базових стратегій, споживчий попит на готельні послуги та формування конкурентного готельного продукту, якість якого визначається професіоналізмом керівника і якісним складом персоналу підприємства.

Розробка і реалізація стратегій маркетингу різного виду в умовах швидко мінливого зовнішнього середовища є необхідною і обов'язковою умовою збереження і розвитку підприємства в процесі функціонування. Стратегія маркетингу формулює головні цілі та основні шляхи їх досягнення таким чином, що підприємство отримує єдиний напрямок руху в певний період часу. При здійсненні стратегічного планування, передбачається, що стратегія маркетингу складається з декількох великих блоків [5].

Формування ефективної стратегії управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу передбачає виявлення потенційних можливостей і загроз у зовнішньому середовищі підприємства, а також оцінку ризиків і можливих альтернатив.

Стратегічне управління можна визначити як управління організацією, що:
- спирається на людський потенціал, як основу організації;

- орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів;
- здійснює гнучке регулювання, своєчасні зміни в організації, що дозволяють домагатися конкурентних переваг [3].

Успішна діяльність закладів готельно-ресторанного бізнесу можлива лише у випадку, коли вихід підприємства готельно-ресторанного бізнесу на ринок не тільки продуманий, всебічно обґрунтований, а має виходити з довгострокових цілей. У вітчизняній практиці стратегічний підхід до управління підприємствами використовується обмежено.

Головною причиною такого становища є недостатня методична та практична розробленість для умов ринкової економіки. Перший крок у формулюванні стратегії – це твердження місії, провідне до визначення цілей, стратегій і політики. Розроблені стратегії і політика реалізуються через прогнози, програми, бюджети і процедури. На закінчення проводиться оцінка виконання стратегії, і через ланцюжок зворотного зв'язку інформація повертається в систему так, щоб адекватний контроль над організаційними діями забезпечивши проведення своєчасних коригувальних впливів [4].

Для розробки стратегії кожне підприємство має усвідомити такі важливі елементи своєї діяльності: місію; конкурентні переваги; особливості організації бізнесу, ринки збуту, де діє фірма; продукцію (послугу); ресурси; структуру; виробничу програму; організаційну культуру.

Особливості розробки стратегії управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу пов'язані з урахуванням таких положень:

1. Підприємства готельно-ресторанного бізнесу є складними соціально-економічними системами, які характеризуються низкою особливостей:

- задоволення якісними основними і додатковими послугами внутрішніх і міжнародних споживачів;
- наявність певних ресурсів та їх перетворення в основні і додаткові послуги;
- порівняння витрат на виробництво і використання основних і додаткових послуг із результатами діяльності;
- складність внутрішнього середовища (велика кількість елементів);

- багатокритерійність завдань управління;
- велика динамічність процесів;
- неможливість формалізації багатьох завдань управління;
- обов'язковість розвитку та змінність критеріїв розвитку.

2. Підприємства – це відкриті (дифузні) системи, які є досить чутливими до дії факторів зовнішнього середовища. Тому ефективність їх функціонування значною мірою визначатиметься швидким реагуванням на зміни зовнішнього середовища.

3. Стратегії, які використовують підприємства готельно-ресторанного бізнесу, здебільшого є нетрадиційними, тому немає універсальних рішень.

Таким чином, забезпечення ефективного існування підприємства в перспективі, залежить у першу чергу від ступеня освоєння методології і методів формування стратегії. При формуванні стратегії в умовах високо динамічної економіки, нечіткої, неповної інформації, що швидко застаріває, повинні бути здійснені наступні види дій:

- моделювання майбутнього, формування цілей, їх ідентифікація;
- аналіз конкурентного середовища;
- формулювання корпоративної стратегії, формування ділових стратегій;
- оцінка сильних сторін підприємства з позицій макроекономічних індикаторів, оцінка загроз з боку зміни зовнішнього середовища і поведінки конкурентів, динаміка параметрів внутрішнього середовища підприємства;
- ідентифікація і оцінка вузлових проблем і ризиків;
- реалізація стратегії: стратегічний проект, адаптація підприємства до стратегії, впровадження стратегії, контроль і моніторинг процесу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, однією з основних проблем в діяльності готельно-ресторанного бізнесу є неефективне стратегічне управління. Застосування сучасних засад стратегічного управління у діяльності

підприємств сприяти підвищенню конкурентоспроможності цих підприємств і зміцненню їх позицій на ринку готельного господарства та сфери гостинності загалом. Таким чином, стратегічне управління дасть можливість підвищити ефективність роботи підприємств галузі в сучасних умовах господарювання.

Список використаних джерел:

1. Василенко В. А. Стратегічне управління підприємством: навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 400 с.
2. Вороніна А. В., Зеніна-Біліченко А. С. Формування системи адаптивного стратегічного управління розвитком організації. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 294-299.
3. Гончар Л. О. Стратегічне управління змінами у сфері послуг: теоретико-методологічні та практичні аспекти: монографія. Київ: Ліра-К, 2020. 340 с.
4. Немцов В. Д. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. Київ: УВПК «Екс Об», 2014. 560 с.
5. Рябенюка М. О. Маркетингові стратегії підприємств ресторанного бізнесу як основа забезпечення його конкурентоспроможності. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. ІХ. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 14-16 вересня 2021 р.)*. Вінниця, 2021. Ч. 3. С. 239-245.
6. Рябенюка М. О., Постова В. В. Формування комплексної стратегії маркетингу готельних послуг. *Ефективна економіка*. Вип. 4. 2021. URL : http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2021/112.pdf (дата звернення : 20.05.2022)

УДК 614.3.006.05

Т. В. Семко, канд. техн. наук, доцент

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1951-5384>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ПОЛОЖЕННЯ КОДЕКСУ АЛІМЕНТАРІУС

У статті описано напрацювання та головну мету діяльності Комісії Кодексу Аліментаріусу на міжнародному рівні по правилах національної системи контролю продуктів. Правила є основою захисту здоров'я споживача, дотримання норм міжнародної торгівлі та урахування особливостей кожної